

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze diplomové práce

Politické aspekty územní samosprávy – volby a volební chování obyvatel města Kutná Hora

Bc. Tomáš Nepraš, DiS.

1 Souhrn

Diplomová práce se zabývá problematikou voleb a volebním chováním obyvatel města Kutná Hora. Věnuje se charakteristice volebních výsledků komunálních voleb od roku 2006 do roku 2014 a interpretuje volební chování obyvatel ve městě. Informace, které pomohly objasnit volební chování a rozhodování voličů, byly získávány z dotazníkového šetření.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část se věnuje základní problematice spojené s tématem práce. Zaměřuje se především na pojmy jako demokracie, územní samosprávu, lokální demokracii, volební systémy v České republice nebo vybrané modely volebního chování. Praktická část obsahuje charakteristiku města Kutná Hora, zabývá se analýzou jednotlivých komunálních voleb a na základě výsledků dotazníkového šetření interpretuje volební chování obyvatel Kutné Hory.

Klíčová slova: Kutná Hora, volby, komunální volby, lokální demokracie, obec, město, politické subjekty, volební chování, výsledky voleb

2 Cíl práce a metodika

Diplomová práce si jako hlavní cíl klade posoudit, jaké faktory nejvíce ovlivňují rozhodování voličů při volbách do místního zastupitelstva a do jaké míry lze uplatnit dostupnou teorii volebního chování při interpretaci rozhodování voličů v rámci komunálních voleb. Dílčím cílem této práce je charakterizovat město Kutná Hora z hlediska výsledků komunálních voleb. Pro tento účel bylo monitorováno období mezi komunálními volbami v letech 2006 až 2014.

Diplomová práce je pojata jako případová studie. Předmětem výzkumu je město Kutná Hora. Objekty výzkumu jsou voliči aktivně se účastnící voleb do zastupitelstva města.

Teoretická část se zaměřuje na nejdůležitější pojmy související s danou problematikou jako je lokální demokracie, obecní zřízení, volební systémy a samozřejmě i volební chování a faktory, které ho ovlivňují.

Praktická část se věnuje demografické a socioekonomické charakteristice města Kutná Hora a dále analyzuje místní politickou situaci a popisuje výsledky komunálních voleb z let 2006, 2010 a 2014 ve městě. Závěrečná kapitola charakterizuje volební chování obyvatel města.

Relevantní data pro objasnění volebního chování voličů a faktorů majících vliv na rozhodování byla získána formou dotazníkového šetření. Dotazník byl distribuován elektronickou cestou. Šetření se celkem zúčastnilo 243 občanů, ale 57 z nich nemělo trvalé bydliště v Kutné Hoře a tudíž dotazník dále nevyplňovali. Pro vyhodnocení dotazníku se tedy vycházelo z počtu 186 občanů s trvalým pobytem ve městě. Dotazník je přílohou práce. Další důležité informace například o charakteristice obce byly čerpány z webových stránek města Kutná Hora. Údaje o výsledcích voleb, volební účasti a například demografické charakteristice byly získány na základě dat z Českého statistického úřadu a Regionálního informačního servisu.

3 Závěr

Diplomová práce se zabývala problematikou voleb do zastupitelstva vybrané obce a volebním chováním jejích obyvatel. V práci byla provedena analýza průběhu komunálních voleb v letech 2006, 2010 a 2014 ve městě Kutná Hora.

Volební chování obyvatel města Kutná Hora bylo zkoumáno v závislosti na faktorech pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a na ekonomickém postavení voličů.

Co se týče faktoru věku voličů, je možné v souvislosti s dostupnou teorií potvrdit, že mladší občané v Kutné Hoře výrazně upřednostňují nově vzniklá sdružení nezávislých kandidátů a také se přiklánějí k pravicovým stranám, zejména TOP 09. Teoretická východiska lze víceméně potvrdit i u starších voličů, kde je z celkového hlediska v převaze levice nad pravíci. Avšak poněkud překvapivě u občanů ve věkové skupině 56 – 65 let získalo největší podporu středové, ale spíše pravicověji zaměřené hnutí ANO 2011. Střední generace voličů inklinuje nejvíce k TOP 09 a ODS.

Jestliže teorie volebního chování říká, že v souvislosti s pohlavím tíhnou ženy k pravici a muži k levici, tak můžeme v Kutné Hoře dle dotazníkového šetření potvrdit i vliv tohoto faktoru, i když rozdíly ve výsledcích nejsou nijak výrazné. Obě pohlaví nejvíce

preferují lokální politická sdružení, ale u žen se na dalším místě umístilo hnutí ANO 2011, zatímco muži dali přednost levicové ČSSD.

Z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání se dá konstatovat, že napříč všemi sledovanými skupinami kromě voličů se základním vzděláním se těší největší podpoře opět nejsilnější místní sdružení Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu. Občané se základním vzděláním preferují v souladu s teoretickými předpoklady nejvíce KSČM. Lidé se středním vzděláním s maturitou dávají přednost kromě nezávislých sdružení přednost ČSSD. Oproti předpokladům se však k této straně přiklonili i voliči s vysokoškolským vzděláním. Pravděpodobně je to způsobeno nestabilitou a nesourodostí místní organizace ODS v posledních letech. Respondenti s vyšším odborným vzděláním pak již podle očekávání preferují pravicovou TOP 09.

U volby v závislosti na ekonomickém postavení voličů bylo zjištěno, že studenti s velkou převahou upřednostňují místní sdružení nezávislých kandidátů Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu. Tato dvě sdružení mají největší podporu i u občanů na rodičovské dovolené. Mezi nezaměstnanými podle očekávání suverénně zvítězila ČSSD. Dotazovaní v zaměstnaneckém poměru projeví největší náklonost kromě dvou nejsilnějších místních sdružení k ČSSD a ODS. ČSSD měla největší zastoupení i u pracujících důchodců a volili jí kromě vítězné KSČM ve velké míře i nepracující důchodci. Potvrdilo se tedy, že důchodci jsou orientovaní levicově. Samostatně výdělečně činní naopak teoreticky více tíhnou k pravicovým stranám. I tento předpoklad se naplnil, když u podnikatelů zvítězila TOP 09 a silné zastoupení měla i Šance pro Kutnou Horu či ODS.

Na základě zjištěných skutečností se lze domnívat, že voliče v Kutné Hoře, kteří byli respondenty dotazníkového šetření, ovlivňuje zejména dle rozdílů ve výsledcích věk a ekonomická situace. Jak již bylo zmíněno výše, místní politický život v Kutné Hoře nejvíce ovlivňují dvě lokální sdružení nezávislých kandidátů, ke kterým se v posledním volebním období přidalo hnutí ANO 2011. Z tradičních parlamentních stran si nejstabilnější pozici drží ČSSD. Pravicová ODS, která ve městě dominovala až do komunálních voleb v roce 2010, se naopak v současné době potýká s velkým úpadkem.

4 Seznam vybraných zdrojů

- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing 2009. 250 s. ISBN: 978-80-247-2908-4.
- ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČMEJREK, Jaroslav., ČOPÍK, Jan. *Veřejná správa*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2016, 152 s. ISBN 978-80-7394-578-7.
- NOSÁL, Igor. Politická kultura a lokální politika v České republice. In *Vznikání demokratické praxe v České republice*. Praha: CEFRES, Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách 1999. s. 21-30. Cahiers du Cefres, No. 16. ISBN 80-902196-8.
- ŘEHÁKOVÁ, Blanka, 1998. *Volební chování různých skupin voličů v předčasných parlamentních volbách v roce 1998, Pracovní texty výzkumného projektu „Sociální trendy“ 2/1998*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 80-85950-52-9.
- VLACHOVÁ, Klára. *Stranická identifikace v České republice*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR 2000. 33 s. ISBN 80-857950-81-2.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.volby.cz/>>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Veřejná databáze. SLDB 2011*. Statistiky VDB. [online]. Dostupné z WWW: <<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky#katalog=30261>>
- MĚSTO KUTNÁ HORA. *Kutná Hora - městský informační portál*. [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.kutnahora.cz/>>
- Regionální informační servis. *RISY.cz - Obce - Kutná Hora*. [online]. Copyright © 2012 [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=533955>>